МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ОСНОВИ АВТОМАТИЗОВАНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт студентами галузі знань 12 Інформаційні технології спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія

> Дніпро 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТИТУТ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ Кафедра автоматизації та комп'ютерних систем

Л.І. Цвіркун Л.В. Бешта

ОСНОВИ АВТОМАТИЗОВАНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт студентами галузі знань 12 Інформаційні технології спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія

> Дніпро НТУ «ДП» 2019

Цвіркун Л.І.

Основи автоматизованого проектування. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт студентами галузі знань 12 Інформаційні технології спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія / Л.І. Цвіркун, Л.В. Бешта ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2019. – 54 с.

Автори:

Л.І. Цвіркун, канд. техн. наук, проф. (вступ, лаб. роботи 6, 7, додаток); Л.В. Бешта, асист. (лаб. роботи 1 – 5).

Затверджено методичною комісією з галузі знань 12 Інформаційні технології (протокол № 4 від 30.03.18) за поданням кафедри автоматизації та комп'ютерних систем (протокол № 15 від 29.03.18).

Подано методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт з дисципліни "Основи автоматизованого проектування" студентами спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія.

Відповідальний за випуск завідувач кафедри автоматизації та комп'ютерних систем В.В. Ткачов, д-р техн. наук, проф.

3MICT

	Всту	Π	4	
1.	Лабс	Лабораторна робота № 1. Ознайомлення з основними прийомами		
	роботи в AutoCAD			
	1.1.	Мета лабораторної роботи	5	
	1.2.	Організація виконання лабораторної роботи	5	
	1.3.	Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи	12	
2.	Лабс	раторна робота № 2. Створення креслення і редагування об'єк-		
	тів		13	
	2.1.	Мета лабораторної роботи	13	
	2.2.	Організація виконання лабораторної роботи	12	
	2.3.	Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи	18	
3.	Лабс	раторна робота № 3. Робота з блоками	19	
	3.1.	Мета лабораторної роботи	19	
	3.2.	Організація виконання лабораторної роботи	19	
	3.3.	Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи	20	
4.	Лабс	раторна робота № 4. Робота з текстом	21	
	4.1.	Мета лабораторної роботи	21	
	4.2.	Організація виконання лабораторної роботи	21	
	4.3.	Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи	25	
5. Лабораторна робота № 5. Виконання креслення складної деталі		раторна робота № 5. Виконання креслення складної деталі з		
	штри	ІХОВКОЮ	26	
	5.1.	Мета лабораторної роботи	26	
	5.2.	Організація виконання лабораторної роботи	26	
	5.3.	Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи	37	
6.	5. Лабораторна робота № 6. Робота з конструкторською документа-			
	цією		38	
	6.1.	Мета лабораторної роботи	38	
	6.2.	Організація виконання лабораторної роботи	38	
	6.3.	Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи	38	
7.	Лабс	раторна робота № 7. Робота з програмною документацією	39	
	7.1.	Мета лабораторної роботи	39	
	7.2.	Організація виконання лабораторної роботи	39	
	7.3.	Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи	39	
	Пере	лік посилань	51	
	Додаток. Виклик команд AutoCAD 52			

вступ

Методичні рекомендації призначені для студентів спеціальності 123 "Комп'ютерна інженерія", які вивчають дисципліну «Основи автоматизованого проектування».

Однією з основних проблем під час переходу до автоматизованого проектування є вибір базового програмного забезпечення. Основа багатьох успішних рішень у сфері автоматизації проектно-конструкторських робіт у різних галузях виробництва – програмні продукти компанії Autodesk, Inc. (USA) і її "флагманський" продукт AutoCAD. Вони дозволяють легко і надійно організувати взаємодію проектувальників різного профілю як в межах підприємства, так і поза ним, побудувати гнучку і вільно перенастроювану на різні завдання систему САПР.

Програма AutoCAD – найпопулярніша в світі система автоматизованого проектування і випуску робочої конструкторської та проектної документації.

З її допомогою створюються дво- і тривимірні проекти різного ступеня складності в галузі архітектури і будівництва, машинобудування, генплану, геодезії і т. д.

Для виконання пакету інженерної документації технічного проекту використовують двовимірні креслення.

Методичні рекомендації включають низку частково взаємопов'язаних робіт, під час виконання яких студенти мають можливість отримати досвід роботи з середовищем AutoCAD для підготовки інженерної графічної документації з автоматизованим кресленням на персональних комп'ютерах.

Перед виконанням лабораторної роботи студенти повинні:

– ознайомитися з методичними рекомендаціями;

– повторити лекційний матеріал, пов'язаний з лабораторною роботою;

– підготовити відповіді на питання, які наведені у методичних рекомендаціях наприкінці кожної лабораторної роботи.

Виконавши ці завдання, студент повинен продемонструвати викладачеві роботу на комп'ютері, оформити звіт за результатами даної лабораторної роботи, захистити його та здати викладачеві.

Загальні вимоги до виконання лабораторної роботи, що мають забезпечити максимальну оцінку:

– повна відповідність звіту про виконання лабораторної роботи методичним рекомендаціям;

– знання теоретичного матеріалу про предмет досліджень;

– загальна та професійна грамотність, лаконізм та логічна послідовність викладу матеріалу;

– відповідність оформлення звіту чинним стандартам.

1. ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 1 ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ОСНОВНИМИ ПРИЙОМАМИ РОБОТИ В АUTOCAD

1.1. Мета лабораторної роботи

Вивчити середовище програми AutoCAD і можливості для створення креслення.

1.2. Організація виконання лабораторної роботи

Для виконання лабораторної роботи необхідно вивчити, використовуючи рекомендовану літературу, конспект лекцій і методичні рекомендації, такі питання:

- створення нового креслення;
- панелі інструментів AutoCAD;
- рядок стану головного вікна AutoCAD;
- командний рядок AutoCAD;
- систему координат AutoCAD.
- Далі треба виконати такі дії:
- створити область побудови креслення формату А4;
- накреслити кутовий штамп і рамку для аркуша формату А4;
- побудувати групу примітивів відповідно до варіанта завдання (див. табл. 1.1).

Підготувати звіт з виконання лабораторної роботи, який повинен містити:

- тему і мету лабораторної роботи;
- опис завдання з початковими умовами і даними;
- запис змісту командного рядка при створенні примітивів;
- креслення відповідно до завдання.

Таблиця 1.1

Варіанти завдання із створення креслення в середовищі AutoCAD

1.3. Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи

1. Назвіть способи створення області побудови креслення.

2. Поясніть особливості швидкого і детального настроювання області нового креслення при використанні Wizard.

3. Назвіть компоненти головного вікна AutoCAD.

4. Поясніть призначення кнопок рядка стану.

5. Перелічіть способи виклику команд в AutoCAD.

6. Назвіть способи завдання координат положення об'єкта на кресленні, які використовуються в AutoCAD. Виконайте практичне завдання, надане викладачем.

7. Перелічіть способи побудови відрізка в AutoCAD.

8. Яким чином можна настроїти прив'язку до допоміжної сітки екрана, щоб крок переміщення курсору був у два рази менше її кроку?

9. Яким чином задаються координати точки в командному рядку?

10. Яким чином можна змінити режим відображення координат курсору?

2. ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 2 СТВОРЕННЯ КРЕСЛЕННЯ І РЕДАГУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ

2.1. Мета лабораторної роботи

Вивчити можливості програми AutoCAD для створення та редагування креслень, використовуючи засоби побудови геометричних примітивів, керування екранним зображенням та команди редагування.

2.2. Організація виконання лабораторної роботи

Для виконання лабораторної роботи необхідно вивчити, використовуючи рекомендовану літературу, конспект лекцій і методичні рекомендації, такі питання:

- панель інструментів та команди малювання;
- параметри команд створення геометричних об'єктів;
- панель інструментів та команди редагування;
- параметри команд редагування;
- зміну властивостей об'єктів;
- панель інструментів "Zoom (Зуммирование)";
- параметри команди "Scale (Масштаб)".

Далі треба виконати такі дії:

- створити область побудови креслення формату А4;

– накреслити кутовий штамп і рамку для аркуша формату А4;

– побудувати електричну принципову схему відповідно до варіанта завдання (табл. 2.1).

Підготувати звіт про виконання лабораторної роботи, який повинен включати:

- тему і мету лабораторної роботи;

– опис завдання з початковими умовами і даними;

- креслення відповідно до завдання.

Таблиця 2.1

Варіанти завдання

2.3. Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи

1. Які команди називаються прозорими? Наведіть приклади.

2. Назвіть відмінності параметрів команди "Все" та "Границы".

3. Принцип роботи параметра команди ZOOM "Масштаб".

4. Як користуватися параметром команди ZOOM "Динамика".

5. Назвіть способи побудови дуги. Побудуйте геометричну фігуру (відповідно завданню викладача).

6. Назвіть параметри команди "Rectang (Прямоугольник)". Виконайте практичне завдання викладача.

7. Методи побудови правильних багатокутників.

8. Відмінність полілінії від звичайної лінії.

9. Укажіть порядок використання команд "Move (Переместить)", "Сору (Копировать)".

10. Поясніть поняття "базова точка".

11. Поясніть застосування команди "Аггау (Массив)".

12. Яким чином визначаються межеві кромки для команд "Extend (Удлинить)", "Trim (Обрезать)"?

13. Поясніть застосування команди "Stretch (Растянуть)".

14. Якими повинні бути масштабні коефіцієнти команди "Масштаб" для збільшення і зменшення об'єкта?

3. ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 3 РОБОТА 3 БЛОКАМИ

3.1. Мета лабораторної роботи

Вивчити можливості системи AutoCAD щодо створення блоків і з їх допомогою складних креслень.

3.2. Організація виконання лабораторної роботи

Для виконання лабораторної роботи необхідно вивчити, використовуючи рекомендовану літературу, конспект лекцій і методичні рекомендації, такі питання:

- поняття "блок", переваги блоків;

- команди створення блоку;

– процес вставки блоку.

Далі треба виконати такі дії:

- створити область побудови креслення формату А4;

– накреслити кутовий штамп і рамку для аркуша формату А4;

– кутовий штамп перетворити на блок і вставити у файл креслення.

Створити набір блоків відповідно до завдання, наведеного в табл. 3.1, у якій поданий перелік мікросхем, що необхідно накреслити.

Підготувати звіт з виконання лабораторної роботи, який повинен включати:

– тему і мету лабораторної роботи;

– опис завдання з початковими умовами і даними;

- креслення відповідно до завдання.

Таблиця 3.1

Варіанти завдання із створення блоків і складних креслень

N⁰	Перелік номерів мікросхем ва-	N⁰	Перелік номерів мікросхем ва-
вар.	ріанта	вар.	ріанта
1	1, 4, 7, 11, 12, 13, 14, 15	11	2, 6, 8, 11, 12, 13, 14, 15
2	3, 5, 8, 11, 12, 13, 14, 15	12	4, 5, 10, 11, 12, 13, 14, 15
3	4, 5, 10, 11, 12, 13, 14, 15	13	4, 6, 8, 11, 12, 13, 14, 15
4	1, 5,9, 11, 12, 13, 14, 15	14	1, 5, 10, 11, 12, 13, 14, 15
5	2, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15	15	3, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15
6	3, 5, 10,11, 12, 13, 14, 15	16	3, 5, 7, 11, 12, 13, 14, 15
7	4, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15	17	4, 5, 7, 11, 12, 13, 14, 15
8	2, 5, 8, 11, 12, 13, 14, 15	18	1, 5, 7, 11, 12, 13, 14, 15
9	4, 5, 7, 11, 12, 13, 14, 15	19	2, 6, 8, 11, 12, 13, 14, 15
10	1, 5, 7, 11, 12, 13, 14, 15	20	3, 6. 10, 11, 12, 13, 14, 15

У табл. 3.1. номери мікросхем мають таке значення:

- 1. Мікросхема мікропроцесора МК 51 з цоколівкою.
- 2. Мікросхема мікропроцесора РІС XX з цоколівкою.
- 3. Мікросхема мікропроцесора Cygnal C0851F007 з цоколівкою.
- 4. Мікросхема САN контролера МСР2510 з цоколівкою.
- 5. Мікросхема RS-485 з цоколівкою.
- 6. Мікросхема САN трансивера МАХ3053 з цоколівкою.
- 7. Мікросхема АЦП з цоколівкою.
- 8. Мікросхема ЦАП з цоколівкою.
- 9. Мікросхема мультиплексора AMUX DG506A з цоколівкою.
- 10. Мікросхема САN трансивера МАХ3053 з цоколівкою.
- 11. Мікросхема операційного посилювача К1401 УД2 з цоколівкою.
- 12. Радіоелемент резистор.
- 13. Радіоелемент транзистор.
- 14. Радіоелемент конденсатор.
- 15. Радіоелемент кварцовий генератор.

3.3. Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи

- 1. Поясніть поняття "блок".
- 2. Назвіть команди створення блока та їх відмінності.
- 3. Яке призначення базової точки вставки блока?

4. Назвіть призначення перемикачів розділу "Объекты" діалогового вікна команди "Создать блок".

5. Яке призначення полів "Описание" і "Единицы блока" діалогового вікна команди "Создать блок"?

6. Назвіть призначення розділів діалогового вікна команди "Вставка блока".

7. Яке розширення мають блоки, створені командою "Запись блока на диск"?

8. Де зберігаються блоки, що створені командою "Запись блока на диск"?

9. Назвіть способи визначення базової точки вставки блока.

10. Яке призначення перемикачів "Блок", "Вставить рисунок" і "Объекты" розділу "Источники данных" діалогового вікна команди "Запись блока на диск"?

11. Які дії можна виконати за допомогою редактора блоків?

12. Що таке динамічні блоки?

4. ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 4 РОБОТА 3 ТЕКСТОМ

4.1. Мета лабораторної роботи

Вивчити можливості системи AutoCAD з наповнення креслення текстовою інформацією і створити документ «Специфікація» або «Відомість» матеріалів проекту.

4.2. Організація виконання лабораторної роботи

Для виконання лабораторної роботи необхідно вивчити, використовуючи рекомендовану літературу, конспект лекцій і методичні рекомендації, такі питання:

- поняття "блок", переваги блоків;

- команда «Dtext (Дтекст)" (однорядковий текст) і її параметри;

- створення абзацу командою Мтекст (багаторядковий текст);

- спеціальні символи в AutoCAD;

- створення стилю тексту;

– команди редагування тексту.

Далі треба виконати такі дії:

- створити область побудови креслення формату А4;

– накреслити кутовий штамп і рамку для аркуша формату A4 та заповнити штамп текстом;

– створити специфікацію або відомість матеріалів проекту відповідно до варіанта завдання (див. табл. 4.4); приклад виконання документа «Специфікація» наведений у додатку Γ, документа «Відомість матеріалів проекту» – в додатку Д.

Підготувати звіт з виконання лабораторної роботи, який повинен включати:

- тему і мету лабораторної роботи;

- опис завдання з початковими умовами і даними;

- креслення відповідно до завдання.

Таблиця 4.4

Барганти завдання специфікації			
№ вар.	Завдання		
1.	Специфікація елементів друкованої плати		
	Резистори: R1-R2 – СПЗ-38в±5 % (2 шт.); R3 – МЛТ-0,125±5 %		
	(4 шт.); R4, R12 – СПЗ-38в±5 % (2 шт.); R5, R6, R7 – МЛТ-0,125-		
	21Ω±3 % (1 шт.); R8, R9, R10 – МЛТ-0,125-470Ω±5 % (7 шт.); R11,		
	R14 – СПЗ-24в±5 % (3 шт.).		
	Розетка: X2 – РП10-30 «З» бро.340. 025 ТУ (20 шт.); X3-X22 –		
	РППГ8-48 ТУ25.02.031991-76 (12 шт.); X24 – ШР20П4ЕГ8 бро.364.		
	028 ТУ (5 шт.).		
	Вилка X23 – РП10-30 «ЛП» бро.364. 025 ТУ (5 шт.)		

Ranjautu zapuanua enenuchikanii

№ вар.	Завдання		
2.	Специфікація елементів друкованої плати		
	Конденсатори: C1-C8 – КМ-55-Н90-0,47 µF ±20 % (8 шт.); C9-C10		
	– КМ-55-Н30-6,8 µF ±20 % (2 шт.).		
	Мікросхеми: D1-D2 – K131ЛН1 Бх0.348246 ТУ (2 шт.); D3 –		
	К431ЛН2 Бх0.618246 ТУ (1 шт.); D4-D8 – К131КВ21 Бх0.341846 ТУ		
	(6 шт.); D9-D10 – K135MA1 Бх0.345526 ТУ (2 шт.); D11 – K131AP4		
	Бх0.428246 ТУ (1 шт.).		
	Резистори: R1-R8 – МЛТ-0,125-470 Ω ±5 % (8 шт.); R7 – МЛТ-		
	0,125±5 % (1 шт.); R9, R12 – СПЗ-38в±5 % (2 шт.); R10, R11 – МЛТ-		
	0,125-21Ω±3 % (2 шт.); R12− МЛТ-0,125-24 Ω ±5 % (1 шт.); R13, R14		
	- СПЗ-24в±5 % (2 шт.)		
3.	Специфікація елементів друкованої плати		
	Стабілізатор напруги: A1 – CM-12 1ЯЗ.233.032 (1 шт.); A2 – CM-		
	10 1ЯЗ.233.030 (1шт.); АЗ – СМ-16 1ЯЗ.233.060 (1 шт.); А4 – СМ-13		
	1ЯЗ.233.033 (1шт.); А5 – СМ-11 1ЯЗ.233.031 (1 шт.); А6, А7 – СМ-18		
	1ЯЗ.233.038 (2 шт.).		
	Вилка: X1 – РП10-30ЛП бро.364.025.ТУ (4 шт.); X12 – РП10-28ЛП		
	бро.364.025.ТУ (1 шт.).		
	Розетка: $X2 - PIII0-30''6'' 6 po.364.025. ТУ (1 шт.); X3-X9 - PIII0-$		
	25''3'' 6po.364.028.TV (7 шт.); X10-X11 – P1110-ШP2011E418		
	бро.364.028.ТУ (2 шт.)		
4.	Специфікація елементів друкованої плати (0.042)		
	Конденсатори: C1-C23 – KM-56-H90-0,04/ μ F±18 % ожо.460.043		
	19 (23 IIIT.); C24-C29 – K53-14-10V-6,8 μ F ±20 % 0 $\pm$ 0 $\pm$ 0.464.139 19		
	(5 IIIT.).		
	$\frac{1}{100} \frac{1}{100} \frac{1}$		
	$D_5 = K_{50} = K_{12} = K_{1$		
	$D_{XU,340,000-1519} = (0 \text{ mr.}), D_{2}-D_{10} = \text{KF}_{359} \text{ mr.} D_{XU,340,329} \text{ mr.} D_{11} = V_{121} \text{ mas} D_{10} = \text{KF}_{359} \text{ mr.} D_{11} = V_{121} \text{ mas} D_{10} = \text{KF}_{359} \text{ mr.} D_{11} = V_{121} \text{ mas} D_{10} = \text{KF}_{359} \text{ mr.} D_{11} = V_{121} \text{ mas} D_{10} = \text{KF}_{359} \text{ mr.} D_{11} = V_{121} \text{ mas} D_{10} = \text{KF}_{359} \text{ mr.} D_{11} = V_{121} \text{ mas} D_{10} = \text{KF}_{359} \text{ mr.} D_{11} = V_{121} \text{ mas} D_{10} = \text{KF}_{359} \text{ mr.} D_{11} = V_{121} \text{ mas} D_{10} = 0$		
	(2 III.), D11 - K151 JIA0 DX0.546.000. 1 9 1 (1 III.).		
	NOTORKA: 180.073.002-02. Depuetor: P12 MIT 0.125.1 $O \pm 10.\%$ (1 µm)		
	$1 \text{ csucrop. } \text{K12- Wi311-0, 123-1 } \text{ s2} \pm 10\% (1 \text{ m1.})$		
5.	Специфікація елементів друкованої плати		
	Резонатор: 1Г-14ГР-10000к Н4-М3 ГОСТ 6303-67 (1 шт.).		
	Конденсатори: C1 – KM-56-M1500-5600оЕ±10 % ожо.460.043 ТУ		
	(1 шт.); C2-C9 – KM-5б-M90-0,047µF ±20 % ожо.464.139 ТУ (7 шт.):		
	С10-С16 – К53-14-10V-6,8 µF ±20 % ожо.464.139 ТУ (7 шт.).		
	Мікросхеми: D1-D2 – K131ЛН1 Бх0.348.248 6ТУ (2 шт.); D3 –		
	К155ME6 Бх0.348.006 ТУ10 (1 шт.); D4-D8 – К131TB1 Бх0.348.068		
	ТУ (6 шт.); D9-D10 – K131TM2 Бх0.348.246 ТУ (2 шт.); D11 – K131		
	ЛА6 Бх0.348.006. ТУ1 (1 шт.)		

№ вар.	Завдання		
	Резистори: R1- R4– МЛТ-0,125-470 Ω ±5 % (4 шт.); R5- R8–		
	МЛТ-0,125-2 Ω ±5 % (4 шт.); R9- R14– МЛТ-0,125-9 Ω ±5 % (5 шт.);		
	R14 МЛТ-0,125-1 Ω±10 % (1 шт.)		
6.	Специфікація елементів друкованої плати		
	Конденсатори: C1 – КМ-59-М500-5600рЕ±10 % ожо.460.043 ТУ		
	(1 шт.); C2-C4 – KM-59-110-0,047µF ±20 % ожо.004.043 ТУ (3 шт.).		
	Мікросхеми: D1-D2 – K131ЛН1 Бх0.348.248 6ТУ (2 шт.); D3 –		
	К155МЕ6 Бх0.348.006 ТУ10 (1 шт.); D4-D8 – K131ТВ1 Бх0.348		
	1 y (6 mT.).		
	Резистори: R1- R4– МЛТ-0,125-4/0 $\Omega \pm 5$ % (4 шт.); R5- R8– МЛТ-		
	$0,125-2$ 22 ± 5 % (4 IIIT.); K9- K14- MJ11-0,125-9 22 ± 5 % (5 IIIT.);		
	$\frac{\text{MJ11-0,125-1 } \Omega \pm 10\% (1 \text{ mT.})}{\text{C} = \cos 2 \frac{1}{2}}$		
1.	Специфікація елементів друкованої плати Концерствени С1 С22 – КМ 56 ЦОО О 047-15-19 м 460 042		
	KOHLEHCaTOPH: C1-C25 – KM-50-H90-0,04/μF±18 % 0ж0.460.045 TV (22 μm): C24 C20 – $V52$ 14 10V 6 8 μE + 20 % owno 464 120 TV		
	1° (25 mT.); C24-C29 – K35-14-10V-0,8 μ F ±20 % 0 $\times$ 0.404.139 1 y		
	(5 ш1.). Мікросуеми: D1_D2 — K589 АП26 Бул 348 319-06TV (2 шт.): D3 —		
	$K589 \text{ HP12} \text{ Fx}0.348 319 \text{-}\text{TV4} (1 \text{ mm}) \cdot \text{D4-D8} - \text{K151} \text{ AH1} \text{ Fx}0.348 006-$		
	13TV (6 IIIT): D9-D10 - KP559 UII2 5x0 348 329 TV (2 IIIT): D11 -		
	К131 ЛА6 Бх0.348.006. ТУ1 (1 шт.).		
	Кололка: 1яб.673.062-02.		
	Резистор: R12– МЛТ-0,125-1 $\Omega \pm 10$ % (1 шт.)		
8.	Специфікація елементів друкованої плати		
	Резистори: R1-R2 – СПЗ-38в±5 % (2 шт.); R3 – МЛТ-0,125±5 %		
	(4 шт.); R4, R12 – СПЗ-38в±5 % (2 шт.); R5, R6, R7 – МЛТ-0,125-		
	21Ω±3 % (1 шт.); R8, R9, R10 – МЛТ-0,125-470Ω±5 % (7 шт.); R1		
	R14 – СПЗ-24в±5 % (3 шт.).		
	Розетка: X2 – РП10-30 «З» бро.340. 025 ТУ (20 шт.); X3-X22 –		
	РППГ8-48 ТУ25.02.031991-76 (12 шт.); X24 – ШР20П4ЕГ8 бро.364.		
	028 ТУ (5 шт.).		
	Вилка X23 – P1110-30 «ЛП» бро.364. 025 ТУ (5 шт.).		
9.	Специфікація складального креслення		
	Документація: A4 – Ш y/μ -35-800.00.00 СБ – складальне крес-		
	лення, складальні одиниці. A5 – Ш $\frac{7}{11}$ -55-000.01.00-02 – корпус, A3 ШV7И 35 600 01 00 03 корпус: A3 ШV7И 35 600 02 00		
	AS = III 9 / H-SS-000.01.00-05 = Kopinyc, $AS = III 9 / H-SS-000.02.00 =$		
	$6H 66 016 \Gamma OCT 92-0742-72$: комплекти – ШV7И-35-400 00 00 ЗИП		
	- комплект запасних частин		
10.	Специфікація складального креслення		
- • •	Документація: АЗ – АГБВ.Б86910.321.СБ – складальне крес-		
	лення; А4 – АГБВ.Б86910.321.ГЧ – габаритне креслення;		
	А4 – АГБВ.Б86910.321.ИЕ – інструкція з експлуатації;		
	складальні одиниці: А4 – АГБВ.Б85285.129 – коробка виводів		

№ вар.	Завдання		
	Деталі: А3 – АГБВ.Б88283.128 – кришка підшипника; А3 –		
	АГБВ.Б88284.120 – кришка підшипника; АЗ – АГБВ.Б88285.121 –		
	кришка підшипника.		
	Стандартні вироби: болти М10х80 ГОСТ 7798-70; болти		
	M12x70 ГОСТ 7798-70; шайба 30.04.019 ГОСТ 11371-19; кільце H1-		
	80x70-1 ГОСТ 98.32-77; кільце H1-35x28 ГОСТ 9832-77		
11.	Специфікація складального креслення		
	Документація: A1 – AT-230.07.07.12.00.СБ – складове креслення.		
	Деталі: A4 – AT-230.07.07.12.01 – стакан;		
	А4 – АТ-230.07.07.12.02 – корпус;		
	А4 – АТ-230.07.07.12.03 – пружина;		
	А4 – АТ-230.07.07.12.04 – пружина; А4 – АТ-230.07.07.12.05 –		
	скоба; А4 – АТ-230.07.07.12.06 – поршень.		
	Стандартні вироби: гайка М30.5 ГОСТ 5915-70; шайба 30.04.019		
	ГОСТ 11371-19; кільце H1-80x70-1 ГОСТ 98.32-77; кільце H1-35x28		
	ГОСТ 9832-77		
12.	. Специфікація елементів		
	Пристрій вмикання 1У3.220.000 (1 шт.); пускач ПМЕ-211		
	УХЛ4Б(110-23+2p) (3 шт.); трансформатор силовий 1У4.703.004		
	(1 шт.); трансформатор силовий 1У4.703.003 (1 шт.); трансформатор		
	силовий 1У4.703.005 (1 шт.); вилка шргоП4еш8Н бро.364.028.ТУ		
	(1 шт.); розетка шргоП4еш8Н бро.364.028.ТУ (1 шт.); розетка		
	шргоП80Н бро.364.028.ТУ (1 шт.); розетка шргоП4МН		
	бро.364.028.ТУ (3 шт.); розетка РП10-22"3" бро.364.025.ТУ (6 шт.);		
	розетка РП10-12"6" бро.364.025.ТУ (4 шт.)		
13.	Відомість матеріалів проекту		
	А1 – 1ЯЗ.082.471-46 – субблок SB-473 схема електрична принци-		
	пова; А2 – 1ЯЗ.082.475-46 – субблок SB-475 схема електрична прин-		
	ципова; А3 – 1ЯЗ.082.473-46 – субблок SB-471 схема електрична		
	принципова; А4 – 1ЯЗ.082.474-46 – субблок SB-474 схема електри-		
	чна принципова; А5 – 1ЯЗ.082.475-46 – субблок SB-475 схема елект-		
	рична принципова		
14.	Відомість матеріалів проекту		
	А4 – ДП.02070743.05.113 – Пояснювальна записка;		
	А1 – ДП.020/0/43.05. ГЛ – Технологичний аркуш;		
	А1 – ДП.02070743.05.C1 – Схема функціональної структури;		
	А1 – ДП.02070743.05.C3 – Схема автоматизації;		
	A1 – ДП.02070743.05.СА – Схема алгоритму керування;		
	А1 – ДП.02070743.05.C2 – Схема розташування обладнання		

4.3. Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи

1. Назвіть відмінності одно- і багаторядкового текстів.

2. Назвіть параметри команди "Dtext (Дтекст)".

3. Яким чином організовується абзац при роботі з командою "Dtext (Дтекст)"?

4. Яким чином визначається область розміщення абзацу тексту, створюваного командою "Mtext (Mtekct)"?

5. Які параметри тексту можна задати в діалоговому вікні редагування багаторядкового тексту?

6. Яким чином у текст креслення вводяться спеціальні символи?

7. Пояснітть застосування команди "Стиль текста" та її параметри.

8. Яким чином можна викликати команду "Свойства" та що можна зробити з ії допомогою?

5. ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 5 ВИКОНАННЯ КРЕСЛЕННЯ СКЛАДНОЇ ДЕТАЛІ З ШТРИХОВКОЮ

5.1. Мета лабораторної роботи

Вивчити можливості, надані програмою AutoCAD, для створення креслення складного графічного об'єкта із зазначенням його перетинів і розмірів.

5.2. Організація виконання лабораторної роботи

Для виконання лабораторної роботи необхідно вивчити, використовуючи рекомендовану літературу, конспект лекцій і методичні рекомендації, такі питання:

- панелі інструментів "Объектная привязка";

- параметри об'єктної прив'язки;
- поняття "шар" креслення і його призначення;
- команди нанесення розмірів;
- можливості діалогового вікна "Штриховка и градиент";
- можливості діалогового вікна "Диспетчер свойств слоев".

Далі треба виконати такі дії:

- створити область побудови креслення формату А4;
- створити кутовий штамп і рамку на аркуші формату А4;

– зробити креслення деталі з розташуванням основних, допоміжних і розмірних ліній у різних його шарах відповідно до варіанта завдання (див. табл. 5.5).

Підготувати звіт з виконання лабораторної роботи, який повинен включати:

- тему і мету лабораторної роботи;

– опис завдання з початковими умовами і даними;

- креслення відповідно до завдання.

Таблиця 5.5

Варіанти завдання із створення креслення складного графічного об'єкта

Закінчення табл. 5.5

5.3. Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи

1. Поясніть поняття "шар".

2. Поясніть поняття "нульовий шар".

3. Скільки шарів може містити кожне креслення?

4. Яким чином здійснюється керування видимістю шару?

5. Що означає "шар блокований"?

6. Яким чином призначаються властивості ліній шару?

7. Які типи розмірів застосовуються в системі AutoCAD?

8. Яким чином наносяться позначення кутів, кутового розміру дуги, діаметра, радіальні розміри, осьові лінії?

9. Назвіть відмінності методів вибору контурів штрихування.

10. Які параметри штрихування визначаються за допомогою вкладки "Островки" діалогового вікна команди "Штриховка и градиент"?

11. Які дії дозволяє виконати кнопка "Восстановить контур" діалогового вікна "Штриховка и градиент"?

12. Призначення вкладки діалогового вікна команд "Штриховка и градиент" і "Набор контуров"?

6. ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 6 РОБОТА З КОНСТРУКТОРСЬКОЮ ДОКУМЕНТАЦІЄЮ

6.1. Мета лабораторної роботи

Створення пакету креслень автоматизованої системи керування

6.2. Організація виконання лабораторної роботи

Для виконання лабораторної роботи необхідно вивчити, використовуючи рекомендовану літературу, конспект лекцій і методичні рекомендації, такі питання:

- єдина система конструкторської документації;

- оформлення графічної частини;
- основні правила виконання схем.

Далі треба виконати такі дії:

- створити область побудови креслення формату А1;

– розмежувати формат А1 на чотири формати А3;

- на кожному з форматів АЗ зробити рамку і кутовий штамп;

– користуючись надбаними знаннями з використання програми AutoCAD, виконати такі креслення для автоматизованої системи керування відповідно до завдання викладача і згідно з ГОСТами і ДСТУ:

- 1) структурна електрична схема;
- 2) схема функціональної структури;
- 3) схема автоматизації;
- 4) принципова схема.

Підготувати звіт з виконання лабораторної роботи, який повинен включати:

- тему і мету лабораторної роботи;

– опис завдання з початковими умовами і даними;

- креслення відповідно до завдання.

6.3. Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи

- 1. Що таке ЄСКД?
- 2. Які є види конструкторської документації?
- 3. Які основні правила виконання схем?
- 4. Які є схеми за призначенням?
- 5. Як позначаються схеми різного призначення?
- 6. Назвіть вимоги до оформлення графічної частини.
- 7. Які є позначення схем різних видів?
- 8. Що визначає структурна електрична схема?
- 9. Що визначає функціональна схема автоматизації?
- 10. Що таке принципова електрична схема?
- 11. Що визначає схема з'єднань?
- 12. Що таке схема підключення?

7. ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 7 РОБОТА З ПРОГРАМНОЮ ДОКУМЕНТАЦІЄЮ

7.1. Мета лабораторної роботи

Ознайомитися із створенням схем алгоритмів систем, застосовуючи блоки AutoCAD з наданням їм атрибутів.

7.2. Організація виконання лабораторної роботи

Для виконання лабораторної роботи необхідно вивчити, використовуючи рекомендовану літературу, конспект лекцій і методичні рекомендації, такі питання:

- єдина система програмної документації;

- основні правила виконання схем алгоритмів систем;

- поняття «блок»;
- поняття «атрибут»;
- створення атрибута;
- редагування визначення атрибутів;
- редагування значення атрибутів.

Далі треба виконати такі дії:

- створити область побудови креслення формату А4;

– накреслити кутовий штамп і рамку для аркуша формату A4 та заповнити штамп текстом.

Побудувати схему алгоритму програми (символи схеми програми повинні бути виконані у вигляді блоків з атрибутами) відповідно до варіанта завдання (див. табл. 7.1).

Підготувати звіт з виконання лабораторної роботи, який повинен включати:

- тему і мету лабораторної роботи;

– опис завдання з початковими умовами і даними;

– креслення відповідно до завдання.

7.3. Питання для підготовки до захисту лабораторної роботи

- 1. Що таке ЄСПД?
- 2. Які є види програмної документації?
- 3. Які основні правила виконання схем?
- 4. Які є схеми за призначенням?
- 5. Що визначає схема програми?
- 6. Що визначає схема роботи системи?
- 7. Які символи застосовуються у схемі програми?
- 8. Для чого призначені атрибути?

9. Які команди використаються для роботи з атрибутами?

10. Які дані потрібно зазначати при створенні атрибута?

Таблиця 7.1

Варіанти завдання із застосування блоків атрибутів

Закінчення табл. 7.1

11. Призначення параметрів з розділу "Режим" діалогового вікна команди ATTDEF?

12. Призначення параметрів атрибута розділу "Атрибут" діалогового вікна Команди ATTDEF?

13. Призначення параметрів атрибута розділу "Точка вставки" діалогового вікна команди ATTDEF?

14. Якою командою викликається редагування визначення атрибута?

15. Якими способами можна викликати діалогове вікно редагування значення атрибута?

16. Які параметри атрибута можна відредагувати за допомогою діалогового вікна команди "Редактор атрибутов блока"?

17. Яким чином можна зв'язати атрибут з блоком?

18. Який режим атрибута необхідно вибрати, щоб його значення можна було змінювати під час вставки блоку в креслення?

1. Головчук А.Ф. Інженерна та комп'ютерна графіка : навч. посіб. / А.Ф. Головчук, О.І. Кепко, Н.М. Чумак. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 160 с.

2. Потемкин А. Инженерная графика. Просто и доступно / А. Потемкин. – Москва: Лори, 2000. – 492 с.

3. Цвіркун Л.І. Інженерна та комп'ютерна графіка. AutoCAD : навч. посіб. / Л.І. Цвіркун, Л.В. Бешта ; під. заг. ред. Л.І. Цвіркуна ; М-во освіти і науки України, НТУ "Дніпровська політехніка". – Дніпро: НТУ "ДП", 2018. – 209 с.

4. Усатенко С.Т. Выполнение электрических схем по ЕСКД : справочник / Т.К. Каченюк, М.В. Терехова. – Москва: Изд-во стандартов, 1989. – 235 с.

5. Цвіркун Л.І. Розробка програмного забезпечення комп'ютерних систем. Програмування : навч. посіб. / Л.І. Цвіркун, А.А. Євстігнєєва, Я.В. Панферова ; під заг. ред. Л.І. Цвіркуна ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – 3-є вид., випр. – Дніпро: НГУ, 2016. – 223 с.

6. Цвіркун Л.І. Глобальні комп'ютерні мережі. Програмування мовою РНР : навч. посіб. / Л.І. Цвіркун, Р.В. Липовий ; під заг. ред. Л.І. Цвіркуна ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Дніпро: НГУ, 2013. – 239 с.

7. Цвіркун Л.І. Робототехніка та мехатроніка : навч. посіб. / Л.І. Цвіркун, Г. Грулер ; під заг. ред. Л.І. Цвіркуна ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – 3-тє вид., переробл. і допов. – Дніпро: НГУ, 2017. – 224 с.

8. Дипломування. Методичні вказівки для бакалаврів галузі знань 12 Інформаційні технології спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія / Л.І. Цвіркун, С.М. Ткаченко, Я.В. Панферова ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Дніпро: НГУ, 2016. – 56 с.

9. Цвіркун Л.І. Комп'ютерні мережі. Методичні рекомендації до виконання курсового проекту студентами галузі знань 12 Інформаційні технології спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія / Л.І. Цвіркун, Я.В. Панферова, Л.В. Бешта ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2018. – 28 с.

10. Цвіркун Л.І. Комп'ютерні мережі. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт студентами галузі знань 12 Інформаційні технології спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія: у 2 ч. / Л.І. Цвіркун, Я.В. Панферова ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2018. – Ч. 1. – 60 с.

11. Цвіркун Л.І. Комп'ютерні мережі. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт студентами галузі знань 12 Інформаційні технології спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія: у 2 ч. / Л.І. Цвіркун, Я.В. Панферова; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2018. – Ч. 2. – 39 с.

Додаток

Таблиця Д

Виклик команд AutoCAD

Команда	Вид виклику	Порядок виконання			
1	2	3			
	Екранне масштабування				
"Zoom (Зумми-	Панель інструментів	Настройка ->Зуммирование			
рование)"	Меню	Вид → Зуммирование			
	Команда	Зуммирование			
	Зміна параметрів ша	арів креслення			
"Layer (Слои)"	Панель інструментів	Слои			
	Меню	Формат -> Слои			
	Команда	Слои			
	Побудова об	5'єктів			
"Arc (Дуга)"	Панель інструментів	Рисование ЭДуга (з параметром			
		три точки)			
	Меню	Рисование ЭДуга (11 параметрів			
		команди)			
	Команда	Дуга			
"Rectang (Пря-	Панель інструментів	Рисование -> Прямоугольник			
моуголь-ник)"	Меню	Рисование -> Прямоугольник			
	Команда	Прямоугольник			
"Ellipse Center	Панель інструментів	Рисование ->Эллипс			
(Эллипс)"	Меню	Рисование ->Эллипс			
	Команда	Эллипс			
"Ellipse Arc	Панель інструментів	Рисование →Эллиптическая дуга			
(Эллиптическая	Меню	Рисование →Эллипс → Дуга			
дуга)"	Команда	Эллипс → Дуга			
"Polygon (Мно-	Панель інструментів	Рисование -> Многоугольник			
гоуголь-ник)"	Меню	Рисование -> Многоугольник			
	Команда	Многоугольник			
"Pline (Полили-	Панель інструментів	Рисование -> Полилиния/Плиния			
ния/	Меню	Рисование -> Полилиния/Плиния			
Плиния)"	Команда	Полилиния/Плиния			
Редагування креслень					
"Move (Перене-	Панель інструментів	Редактирование -> Перенести			
сти)"	Меню	Редактирование -> Перенести			
	Команда	Перенести			
"Сору	Панель інструментів	Редактирование -> Копирование			
(Копирование)"	Меню	Редактирование -> Копирование			
	Команда	Копирование			

1	2	3	
"Offset	Панель інструментів	Редактирование → Подобие	
(Подобие)"	Меню	Редактирование → Подобие	
	Команда	Подобие	
"Rotate (По-	Панель інструментів	Редактирование → Повернуть	
вернуть)"	Меню	Редактирование -> Повернуть	
	Команда	Повернуть	
,,Array	Панель інструментів	Редактирование -> Массив	
(Массив)"	Меню	Редактирование -> Массив	
	Команда	Массив	
"Mirror (3ep-	Панель інструментів	Редактирование -> Зеркало	
кало)"	Меню	Редактирование -> Зеркало	
	Команда	Зеркало	
"Stretch (Pa-	Панель інструментів	Редактирование -> Растянуть	
стянуть)"	Меню	Редактирование -> Растянуть	
	Команда	Растянуть	
"Extend (Уд-	Панель інструментів	Редактирование -> Удлинить	
линить)"	Меню	Редактирование → Удлинить	
	Команда	Удлинить	
"Trim (Обре-	Панель інструментів	Редактирование -> Обрезать	
зать)"	Меню	Редактирование -> Обрезать	
	Команда	Обрезать	
Scale (Macui-	Панель інструментів	Редактирование → Масштаб	
таб)"	Меню	Редактирование → Масштаб	
	Команда	Масштаб	
Перетворення об'єктів у блок			
"Block	Панель інструментів	Рисование -> Блок	
(Блок)"	Меню	Редактирование - Создать блок	
	Команда	Блок	

Редагування текстової інформації

"Mtext	Панель інструментів	Текст → Многострочный текст
(Мтекст)"	Меню	Текст → Многострочный текст
	Команда	Мтекст
"Style	Панель інструментів	Текст → Текстовые стили
(Стиль)"	Меню	Формат → Текстовые стили
	Команда	Стиль
"Ddediт (Диа-	Панель інструментів	Текст -> Редактировать
лред)"	Команда	Диалред

Закінчення табл. Д

1	2	3		
	Атрибути			
"Attdef	Меню	Рисование → Блок → Создание ат-		
(Атопр)"		рибута		
	Команда	Атопр		
"Battman	Меню	Редактировать $\rightarrow$ Объект $\rightarrow \rightarrow$ Ат-		
(Диспатблок)"		рибуты 🗲 Диспетчер атрибутов		
		блока		
	Панель інструментів	Редактирование-2 Э Редактировать		
		атрибуты		
	Команда	Диспатблок		
"Eattedit (AT-	Меню	Редактировать $\rightarrow$ Объект $\rightarrow \rightarrow$ Ат-		
редакт)"		рибуты 🗲 По одному		
	Панель інструментів	Редактирование-2 Э Редактировать		
		атрибуты		
	Команда	Атредакт		
Р	едагування властивост	гей розмірних об'єктів		
"Properties	Панель інструментів	Стандартная -> Свойства		
(Свойства)"	Меню	Редактировать -> Свойства		
	Команда	Свойства		
Штрихування				
"Hatch	Панель інструментів	Рисование→Штриховка		
(Штриховка)"	Меню	Рисование->Штриховка		
	Команда	Штриховка		

Цвіркун Леонід Іванович Бешта Лілія Валеріївна

ОСНОВИ АВТОМАТИЗОВАНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт студентами галузі знань 12 Інформаційні технології спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія

Редактор Ю.В. Рачковська

Підписано до друку 05.04.2019. Формат 30х42/4. Папір офсетний. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,4. Обл.-вид. арк. 1,4. Тираж 25 пр. Зам. № ____

Підготовлено до друку та видрукувано у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842 від 11.06.2004. 49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19.